
Historie

Stručná historie knihovny ETF UK

Počátky

Knihovna ETF UK byla založena v r. 1919, současně se zahájením činnosti Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké. Vznik knihovny byl zaopatřen částkou 50 000 korun, které k tomuto účelu uvolnilo tehdejší ministerstvo školství a národní osvěty, z prostorových důvodů však byly zakoupené knihy uloženy v nevyhovujících podmínkách (v kufrech) v kostele U Salvátora (kde ostatně působila ve svých začátcích i fakulta) až do května 1920. Nelehkou počáteční situaci knihovny dokumentuje G. A. Skalský ve svém inauguračním proslovu z r. 1920: "Uspořádání knihovny bude vyžadovati drahně času, jakož bude zapotřebí sestaviti zevrubný knihovní řád k jejímu užívání". [1]

20. a 30. léta

V průběhu 20. a 30. let knihovna roznůstala, z původních přibližně 3 000 sv. v r. 1920 na 30 000 knihovních jednotek v r. 1939. Zejména ve 30. letech však měla knihovna značné problémy s financováním, větší část knih byla získávána dary. Pro ilustraci tehdejší situace lze uvést následující úryvky z děkanských zpráv fakulty: "Příděl dotace na knihovnu jest neúměrně nízký ve srovnání s jinými fakultami, ačkoliv i tam jest hrozivě nízký." (Fr. Bednář, studijní rok 1933/34, [2]) nebo "...nelze téměř opatrovati nových knih [nedostatkem finančních prostředků], leč v míře velice skromné" (Ferdinand Hrejsa, studijní rok 1935/36, [3]). Z význačných akvizičních počínů tohoto období lze uvést zakoupení cenné knihovny herrnhutského archiváře J. T. Müllera a získání knihovny faráře Jana Karafiáta. Na konci 30. let se stal knihovníkem Václav Sobotka, který výrazným způsobem ovlivňoval chod knihovny až do počátku 80. let.

2. světová válka

Na počátku války byl fond knihovny uložen v prostorách Klementina, kde na něj dohlížel Václav Sobotka, v té době úředník Univerzitní knihovny. Před pravděpodobnou zkázkou či přinejmenším velkými ztrátami knihovnu v době válečné uchránil prof. Bartoš, který v r. 1942 zabránil jejímu odvozu do Rakouska a prosadil její uložení ve sklepních prostorách Husova domu. Nejcennější tisky byly svěřeny do opatrování jednotlivým profesorům, aby nedošlo k jejich ztrátě či poškození. Celkový stav knihovny bezprostředně po válce charakterizoval výstižně tehdejší proděkan fakulty František Bednář ve zprávě o Husově čs. evangelické fakultě bohoslovecké za léta 1938-45 z r. 1946: "...byl zachráněn nejvzácnější statek fakulty před rozkradením. Knihovna sice utrpěla značné škody stěhováním a také myši v ní řádily, ale tyto ztráty jsou malé proti zkáze, kterou utrpěly knihovny jiných fakult." [4]

50. léta

Rozdělení Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké na Husovu československou bohosloveckou fakultu (dnešní Husitská teologická fakulta Univerzity Karlovy) a Komenského evangelickou bohosloveckou fakultu - KEBF (dnešní Evangelická teologická fakulta Univerzity Karlovy) v r. 1950 se knihovny podstatnějším způsobem nedotklo, protože její fondy z větší části zůstaly majetkem KEBF. Knihovnu vůbec nezasáhlo ani vyřazování "závadné literatury", nadto získala cenná díla z konfiskátů zrušených klášterů a jiných institucí, a to především zásluhou knihovníka Václava Sobotky.

60.-80. léta

Pod správou Václava Sobotky plnila knihovna svou základní funkci fakultní knihovny, zpřístupňující své fondy i jiným československým bohosloveckým fakultám a vědeckým pracovníkům. V r. 1969 vykazovala knihovna 70 000 svazků, které byly získány jak nákupem, tak dary a akvizicí celých knihoven z pozůstalostí. Nouzové umístění knihovny v bývalém shromažďovacím sálu synodní rady Husova domu v r. 1953 se stalo v těchto letech trvalým provizoriem. Až v r. 1988 byla vybudována studovna s příruční knihovnou základní odborné literatury. Z proslovu tehdejšího děkana prof. J. Smolíka, který přednesl na slavnosti při uvedení studovny do provozu, ilustruje dobové okolnosti následující úryvek: "Skutečný bohoslovec je [při studiu fakulty] nesen vášní, jakýmsi teologickým erósem. Zkušenost ukazuje, že tato studijní vášně vyžaduje také prostředí, v němž se jí daří; prostředí, jež poskytuje možnost rozhovorů, četby a soustředěného studia. Čítárna, kterou otevíráme, je jedním z prostředků, který umožňuje prohloubení studia." [5]

1. polovina 90. let

Po odchodu Václava Sobotky, nástupce vpravdě legendárního knihovníka Václava Sobotky (jenž o knihovnu dbal více než 40 let, během nichž několikrát uchránil její fond před zásahy nacistické a komunistické moci; po právu mu byl v r. 1990

udělen za jeho zásluhy o knihovnu čestný doktorát fakulty), doznala knihovna výraznějších personálních a organizačních změn. Historickým mezníkem ve vývoji knihovny byla inkorporace fakulty do svazku Univerzity Karlovy v r. 1990, která ve svém důsledku znamenala rozšíření zpřístupnění fondu mimofakultním čtenářům, zahájení automatizace v r. 1993 a také přestěhování (společně s fakultou) do nových prostor v r. 1995, které umožnilo další rozvoj knihovny a usnadnilo její transformaci v moderní informační instituci, přesahující svým významem nejen rámec fakulty, ale i univerzity.

2. polovina 90. let

Hlavním úkolem let po přestěhování se do nových a nově vybavených prostor bylo pro knihovnu volně zpřístupnit co největší část knižního fondu. Na této náročné transformaci se kromě pracovníků knihovny podílela i řada studentských spolupracovníků, budoucích teologů, filosofů, pedagogů i knihovníků. Jak přestavba probíhala si můžete přečíst v následujícím [článku](#) .

První krůčky do 21. století

Nové tisíciletí začalo symbolicky zpřístupněním knižního sálu s rozsáhlým volným výběrem knih i časopisů. K možnosti studia tištěných informačních zdrojů postupně přibývaly elektronické databáze, bibliografické (ATLA, ZID, RTA) i plnotextové (Bible Works, Patrologia latina). Knihovna byla připravena využít příležitost poskytnutou programem MŠMT "Informační zdroje pro výzkum a vývoj" k dalšímu rozvoji svých informačních služeb, zejména při poskytování přístupu k odborným časopisům tištěným i elektronickým. Služby knihovny odpovídají požadavkům knihovnického zákona č.257/2002 Sb. na speciální knihovnu. Udržení a rozvoj této úrovně jsou našimi cíli do dalších let.

Reference

[1] Inaugurace prvního děkana Husovy československé evangel. fakulty bohoslovecké v Praze prof. dr. G. Ad. Skalského, vykonaná dne 25. listopadu 1920. Praha, 1921, s. 9.

[2] Zpráva o Husově čsl. evangelické bohoslovecké fakultě v Praze za studijní rok 1933-34, podaná proděkanem prof. dr. Fr. Bednářem o slavnosti inaugurační dne 11. ledna 1935. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za r. 1933-34. Praha, 1935, s. 7.

[3] Děkanská zpráva za studijní rok 1935-36, kterou přednesl při slavnosti inaugurace ve čtvrtek 10. prosince 1935 proděkan Husovy fakulty, prof. Dr. Ferd. Hrejsa. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za rok 1935-36. Praha, 1937, s. 6.

[4] Zpráva za léta 1938-1945, kterou podal při slavnosti děkanské inaugurace ve čtvrtek 14. února 1946 proděkan Husovy fakulty prof. dr. František Kovář. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za léta 1938-46. Praha, 1947, s. 4.

[5] Souhrnná zpráva o Komenského evangelické bohoslovecké fakultě za léta 1986/87 a 1987/88. In Ročenka Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze. Praha, 1990, s. 9.

[6] Stav a činnost fakulty v studijním roce 1928-1929 : zpráva odstupujícího děkana za stud. rok 1928/29, prof. dra J. L. Hromádky, při slavnosti děkanské inaugurace 12. prosince 1929 ve velké aule Karlovy university. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za r. 1929-30. Praha, 1930, s. 3-7.

[7] Stav a činnost fakulty v studijním roce 1929-1930 : zpráva odstupujícího děkana za stud. rok 1929/30, prof. dra Slavomila Daňka, při slavnosti děkanské inaugurace 11. prosince 1930 v posluchárně fakulty v Klemenčinu. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za r. 1930-31. Praha, 1931, s. 3-8.

[8] Výroční zpráva o Husově čsl. ev. fakultě bohoslovecké ve studijním roce 1930-1 podaná proděkanem prof. Dr. Ferd. Hrejsou o slavnosti inaugurační dne 10. prosince 1931. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za r. 1930-31. Praha, 1932, s. 3-7.

[9] Zpráva o Husově čsl. evangelické fakultě bohoslovecké v Praze za studijní rok 1931/2 podaná proděkanem prof. Žilkou o slavnosti inaugurační 8. prosince 1932. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za r. 1931-32. Praha, 1933, s. 3-10.

[10] Zpráva o Husově čsl. evangelické fakultě bohoslovecké v Praze za studijní rok 1932/3 podaná proděkanem prof. Fr. Linhartem o slavnosti inaugurační dne 7. prosince 1933. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za r. 1932-33. Praha, 1934, s. 3-8.

[11] Děkanská zpráva za studijní rok 1934-35, kterou přednesl při slavnosti děkanské inaugurace ve čtvrtek 12. prosince 1935 proděkan Husovy fakulty, prof. Dr. J. L. Hromádka. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za rok 1934-35. Praha, 1936, s. 3-9.

[12] Děkanská zpráva za studijní rok 1936-37, kterou přednesl při slavnosti děkanské inaugurace v úterý 7. prosince 1937 proděkan Husovy fakulty, prof. Dr. Slavomil Daněk. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za rok 1936-37. Praha, 1938, s. 3-10.

[13] Děkanská zpráva za studijní rok 1937-38, kterou podal při slavnosti děkanské inaugurace ve čtvrtek 12. ledna 1939 proděkan Husovy fakulty, prof. Dr. František Žilka. In Ročenka Husovy československé evangelické fakulty bohoslovecké v Praze za rok 1937-38 a Sborník za druhé desetiletí 1929-1939. Praha, 1939, s. 3-13.

[14] ŘÍČAN, Rudolf. Padesát let Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze. Praha, 1969, s.34 a 60.

[15] Zpráva proděkana o Komenského evangelické bohoslovecké fakultě za léta 1966-70. Přednesena při inauguraci děkana 4. prosince 1970. In Ročenka Komenského evangelické bohoslovecké fakulty. Praha, 1971, s. 10.

[16] Souhrnná zpráva o Komenského evangelické bohoslovecké fakultě za léta 1982/83 a 1983/84. In Ročenka Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze. Praha, 1986, s. 10.

[17] Souhrnná zpráva o Komenského evangelické bohoslovecké fakultě za léta 1984/85 a 1985/86. In Ročenka Komenského evangelické bohoslovecké fakulty v Praze. Praha, 1987, s. 11.

[18] SEDLÁKOVÁ, Barbora. Knihovna ETF UK opět zpřístupnila svůj fond ve volném výběru. Ikaros [online], 2000, č. 3, [cit. 2002-11-21]. Dostupný na [www: http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200208102](http://www.ikaros.cz/Clanek.asp?ID=200208102) .